

6 söndagen efter Trefaldighet

Hur är man helig?

I 3 Mosebok säger Gud: var heliga och gör goda saker. Så läser vi ofta orden: helig i betydelsen extremt god. Denna läsning har skapat så mycket trauma för människor som känt att inte förmått leva som helgon och därmed inte kunnat bli heliga. De har uppfattat ordet helig som ett påbud att bli en perfekt människa. Men helig handlar om något helt annat.

I åtskilliga av bibelns texter betonas att endast Gud är helig, qadosh. Här syftar helig på den egenskap hos Gud som fullständig skiljer Gud från skapelsen. Helig betyder bortom tid och rum, evig. Människan kan inte vara evig, alltså kan hon aldrig vara helig. Människan däremot har fått en viktig egenskap av Gud, hon har fått kavod, härlighet. Den egenskapen handlar om förnuft, analysförmåga, samvete, kreativitet. I Psalm 8 läser vi att människan skapades nästan till en gud genom att hon fick kavod. Så Gud är helig, medan människan delar egenskapen härlighet med Gud.

Varför säger då Gud att människan ska vara helig? Dagens text syftar på den centrala judiska tanken att Guds evighet blir nåbar för människan under vissa ögonblick. Varje sabbat är helig. Åtskilliga av orden som då används kommer från stammen qadosh. Vinet som dricks på sabbaten är ett annat slags vin än vinet på tisdagar och torsdagar. Varken människa eller vin är evigt, men just under sabbaten är det som ljuset från evigheten lyser in i det mänskliga och möjliggör för människan att få en försmak av evigheten. Det heliga går då att smaka. Saker och handlingar är alltså inte heliga därför att de är extra fina utan för att de av Gud under vissa situationer blir till fönster mot en annan verklighet. De är därför sabbatsreglerna är så speciella, för att det helt vanliga nu ska få en annan funktion.

När Gud uppmanar folket att vara heligt, syftar det alltså snarare på att Gud uppmanar alla att vara uppmärksamma på att vår mänskliga verklighet består av två dimensioner: den mänskliga vardagen och den gudomliga evigheten. Glöm inte att ni kan smaka på min evighet, säger Gud. Men inte hela tiden, inte överallt, och framför allt inte för att vi förtjänar det, utan för att Gud vill det. Och det är vid dessa tillfällen som ingen människa får hindras att närma sig det heliga och eviga. Det är just vid dessa mötesögonblick som etiken föds: hindra inte de blinda och lama att också möta mig i det heliga. Alla människor är

lika inför det heliga. Inför det heliga uppmanas vi se dig gemensamma i alla medmänniskor.

Vi människor kan inte göra oss själv heliga, men vi kan ana det heliga. Det heliga kommer till oss, ges oss, kan upplevas av oss, regelbundet. Men det betyder inte att vi inte ska anstränga oss att bli bättre människor, för det är själva grunden i den egenskap vi fått av Gud: kavod. Så Gud säger: bli bättre människor för det ligger i det mänskliga, men i det mänskliga ligger också förmågan att lite då och då smaka på en annan dimension som är Guds evighet.

Ulf Lindgren